

Рецензија

Милена Б. Јокановић: *Кабинети чудеса у свету уметности*, (рукопис књиге) 2021.

Проистекао из одбрањеног докторског рада (2018) на одељењу Историје уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду, а затим смислено надограђен, рукопис Милене Б. Јокановић је организована брижљиво структурисана целина. Феномен реткости доведених ка одредници Кабинет чудеса, подразумевао је изазов изражајне уређивачке врсте, и захватања феномена, које је одмичући 21. век поставио пред херитолошке одлике сабраног материјалног наслеђа као и знања. Доводећи деонице поглавља у корелацију, ауторка је своје истраживање одредила у опсежним и по одељцима аргументованим поглављима првог дела студије: 'Кабинет чудеса као историјски модел колекционирања', 'Кабинет чудеса као инспирација за модерне уметнике' и 'Кабинет чудеса као представа система вредности у свету уметности'.

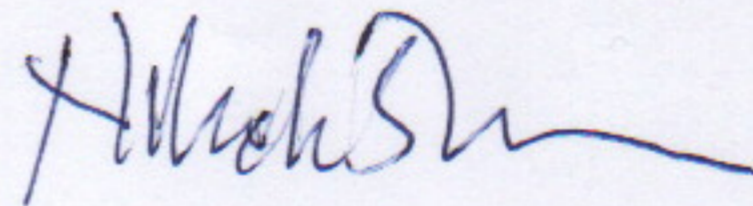
Између начела стилских епоха, идеја модерног самосвесног уметника, као и исто тако тумача и теоретичара, одговара допуњеној културолошкој и филозофској превази за новим основама схватања збирке реткости и поимања термна 'чудесно'. Из ренесансе засноване узлазнице вредновања уметничког предмета и посвећења дата је у прегледности уметничких приступа али и контекста, пружајући цивилизацијски пресек професионалних, интелектуалних и, ништа мање друштвених и политичких искустава. У својој генеалогии и пореклу, 'кабинет чудеса' стекао је продорна и привлачна својства саобразна структурама европског наслеђа, одражавајући и у одељцима аргументовану лексичку анализу процеса, а све до средине осамдесетих година 20. века неистицану особеност у теорији и уметности модерног доба и окриљима културе. Становишта паралелизма и прожимања разних дисциплина уметности, разоткривани су и анализирани као скрајнуте последице унутар информатичког обиља у распону савремене уметности посебно после Бијенала у Венецији 1986, и односа са понирањима у тајна знања и разокривања доживљаја света и значењског доприноса који се јавио у извориштима надреалистичке револуционарности модерне уметности.

Узимајући у обзир чинове конструисања и идеју систематизације из првобитних Кабинета чудеса, рукопис књиге је расветљење с прецизним цивилизацијским и културолошким разликама, али и повезаностима. Проналазе се путање историје приступа феномену сабирања материјалне културе, збирки уметничких и радионичких реткости и, опште узев, својстава унутар историје музеологије као баштинске институције. Други и трећи део студије не само да доносе обраду студија случајева и оквира класификације у изражајности грађе у редоследу уведених примера, карактера и континуитета. У одељцима се и по упоредној грађи и

изворима сагледава знатно већа корелација функционисања развојности феномена унутар европске културне историје. Усмерење и распон вредновања доприноса и савременог оквира кроз садржај рукописа књиге и формалних одредница и концепција пружа исцрпан и разложен правац као и оријентир, и то од давнина до измена унутар европског модернизма. Наглашен је културни плурализам са неопходном стручном унутрашњом анализом. Анализе свих конкретних садржаја дају пресеке изражајности посебно у откривању музејског потенцијала сабирања у поглављу 'Кабинет чудеса као представа система вредности у свету уметности'. Трећи део је допринос до сада научно неклассификованим својствима феномена на примерима савремене уметности у Србији: демонстрирана је истраживачка искуствена потрага кроз светове различитих минулих и активних стваралаца на прелазу векова. Минуциозне одлике њихових приступа поступку сабирања имају компаративно и лингвистичко својство, постајући обиље примера који надграђују поступке 'личних музеја' ка уметничкој позицији друкчије посредне ангажованости у изазовима савремених и локалних и глобалних друштава. Ауторка је остварила суверен допринос сложеног интелектуалног оквира водећи своју грађу ка одабраним проистицањима и позивањима. Универзуми збирки и нових музеолошких укрштања показују и степеновање приватног живота и погледа на природу и цивилизацијско окружење под разноликим протоколима, хијерархијама и идеализацијама.

Рукопис књиге Милене Б. Јокановић чини да се област развојности 'Кабинета чудеса' сагледава у свакодневици, једнако музејског наслеђа и преображаја материјалне културе. Одговорна научна синтеза нуди истанчане кодове нашег заједничког искуства и памћења. Свесрдна препорука да се овај студијски домашај у хуманистици подржи и публикује.

Јун 2021

др Никола Шуица

Ред. проф.

Факултет ликовних
уметности, Универзитет
уметности у Београду